

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest 5. ker. Fürdő-utca 4.

hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MOR

Elofizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 ft.

Félévre 4 "

Negyedévre 2 "

Egyes szám ára 16 kr.

AZ EGYENLŐSÉG MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Tájékoztató.

A nézetek különfélék. Az antiszemita sajtó öröm rohamainak győzelmi mámorában duplán lát és huszanötre teszi az antiszemita had megválasztott képviselőit, a megszeppent mérsékelt lapok pedig hattal alább szállítják azok számát, kik az antiszemitizmus lobogója alatt vonulnak be a magyar törvényhozás tanácsstermébe.

Hogy mi mit szólnak ehhez? Mint zsidók nem törődünk vele, mint magyar hazafiak mélyen fájlaljuk e szaporulatot.

Attól, a mitől a zsidóság, mint felekezet tartott, az már rég bekövetkezett. Hogy többen lesznek többé nem árthat, és ha kevesebben volnának nem használna. Abban a pillanatban, midőn az antiszemitizmus párttá alakult az államhatalomnak kell vele számolni. A közönyt, melyet a kormány eddig tanusított, kell hogy ezentúl az akció politikája felváltsa. Tisza Kálmán miniszterelnök eddig tétlenül nézte a mozgalom fejlődését, ez az egyedüli szemrehányás, melyet joggal emelhetni ellene. Nem tulajdonított komolyabb társadalmi és politikai jelentőséget a felforgató elemek antiszemita álarca alatt folytatott üzelmeknek. Ez volt az ő nagy tévedése.

Ha feltehetnők, hogy Magyarország jelenlegi miniszterelnöke a liberálisizmusnak nem ősziníe híve, hogy ő a szabadelvűséget nem zászlónak, hanem csak eszköznek, olcsó korteseszköznek tekinti, egész más megbirálás alá esnek az ő mulasztása. Azt kellene ugyanis hinnünk, hogy tétlensége és elnézése bizonyos tervszerűsége alapult, hogy magatartása nem a jelenségek téves megítéléséből, hanem furfangos számításból indult ki, hogy szándékosan készítette elő azt az állapotot, melyben a választások Magyarországot meglepték.

Vannak sokan, kik ez utóbbi felfogást osztják, vannak, kik egyenesen és kizárólag Tisza Kálmánt okozzák, aki előre megállapított haditerv szerint türte volna az antiszemitizmus állásfoglalását a választási harctéren, hogy a függetlenségi és habarék párt egy nálánál veszedelmesebb ellenféllel is kénytelen legyen megmérkőzni.

E nézet helyessége mellett sok indok karczol ugyan, de mi feltétlenül még sem csatlakozunk hozzá. A látszat minden esetre Tisza Kálmán ellen szól. Maga az a tény is sokat mond, hogy a miniszterelnök ur egy férfit tür meg kabinetjében, aki vérvadát enged pertraktálni, aki a legeggyűbb pletykák alapján egy felekezetet becsmérlni enged, egy felekezetet, melynek kebeléből

Krisztus származik, és a mely felekezetnek valláserkölcsi tisztasága mellett az egész művelt világ szelleme: a biblia tanuskodik.

Van még ezenkívül is sok olyan mozzanat Tisza Kálmán ur politikai működésében, mely legalább kételyeket képes támasztani az ő szabadelvűségének tisztasága, őszintesége iránt.

Utalhatnánk a házassági törvényjavaslatra, mely csak liberális mázzal birt, de a valódi liberalismustól ép olyan távol állott, mint Makó Jeruzsálemtől; de ismételjük, hogy mi ezek daczára sem csatlakozunk feltétlenül azokhoz, kik a kormányelnökre akarják háritani az antiszemita propaganda egész odiumát.

Mi méltányosabbak vagyunk az okok szétosztásánál.

Nézetünk szerint ugyanis nemcsak a miniszterelnök, hanem az ellenzéki pártok és főleg az ellenzéki sajtó az oka annak, hogy a jövő ülészek elején huszanöt antiszemita képviselő fog bekopogtatni a magyar parlamentbe.

A tisztaeszlári ügy tárgyalása előtt és alatt ez az ellenzéki sajtó toporzékolt a dühtől. Egy ellenzéki lap se tartotta érdemesnek, hogy mielőtt a szerencsétlen sakterek fölött pálczát tör, elfogulatlanul megvizsgálja a tények állását. Tombolt, szidott, becsmérte, rágalmazott, hazudott, vádolt és őrvongott ez a sajtó, mint soha azelőtt.

Egyedül a «Nemzet» emelte fel tiltakozó hangját az irodalmi erkölcstelenség ez orgiái ellen. De sajnos, hogy e lapot még a saját pártja sem méltatta figyelemre. Az a viszony, mely a pártlap és a párt tagjai közt kifejlődni szokott, a «Nemzet»-nél nem állt fenn. A «Nemzet» minden «hivatalossága» daczára megszűnt tükre lenni annak a szellemnek, mely a pártban uralkodott. Ez teljesen megfelelt az akkori politikai helyzetnek: szabadelvű pártlap egy reakzionárius pártnak. A liberalizmus holt betűi közt ott vigyorgott a reakció feléledő torzalakja. Akinek nem tetszett a «Nemzet» szabadelvűsége vagyis «sakterpolitikája», azt Paulerre való utalással csitították, és így tovább.

Az antiszemita izgatók látták ezt a hamis játékot és bátortást nyertek, mert a kormánypártot és ellenzéket egyaránt bünszövetségesnek tartották.

Ez az oka annak, hogy most a kormánypárt ép úgy mint az ellenzék védelmezni kénytelenek magukat az antisemitizmus szellemi szerzőségének vádjá ellen.

Hogy mi történik majd abban a parlamentben, ahol a fosztogató csöcselék pártja olyan erős? Botrány, botrány után. Ha akkor, midőn csak öten

voltak, a ház folyosóján verekedtek, úgy most, miután négyzer vagy ötször annyian vannak, benn a tanácsteremben fognak verekedni. A revolver és bottal való érvelés ismét divattá válik, míg valami katasztrófa véget nem vet a dolognak.

— nyi.

Pauler ur korteskedése.

Verhovay Gyula bünpörének a tárgyalását a törvényszék elhalasztotta, mert nem akarta, hogy a választások ideje alatt célzatossággal vádolják.

Ez a rövid kis hír járta be e héten a lapokat, a nagy izgalmak közt alig keltve feltűnést. Pedig e néhány szóban éles jellemzése foglaltatik az igazságszolgáltatás intéző köreiből uralkodó szellemnek. Alig keltett feltűnést a hír, pedig a legmegbízhatóbb forrásból értesülünk, hogy ez intézkedés maga volt a legnagyobb célzatosság, amivel csak segíteni lehetett a mélyen tisztelt antisemita képviselőjelöltek választási esélyein. A legkategorikusabb bizonyosság színében közlik velünk, hogy ennek az elhalasztásnak a gondolata nem Budán a Fortunában, hanem Pesten a Deák Ferencz-utczai palotában született meg és onnét találta meg az utat, amelyen a fenti rövid kis hírré fejlődhetett.

Pauler miniszter ur nagyon sajnálta volna, ha bírói ítélet hozatott volna Verhovay ügyében a választások előtt, mert ha ez megtörténik, Verhovay nem állhat oda a Mátyás-térre, mint áldozata a zsidók cselszövényeinek; nem verhetne volna mellét, mint ártatlanul üldözött és nagyon meártott volna az antisemita kortes uraságoknak, mikor az antisemita jelöltek mellett haranguirozták be a kerületeket, sőt nagyon kétséges lett volna az antisemiták felnövése akkora számra, hogy most már országgyűlési pártot alakítanak. Verhovaynak mint kortesnek nem volt szabad utját vágni; Verhovaynak lehetővé kellett tenni, hogy odaállhasson a nép elé és saját nem tisztázott ügyét oly színben tüntesse fel, amely kétség-

telenné tegye, hogy ő nem csángó bankár, hanem a sakterhadnak kiszemelt áldozata. És ha a feje fölött függő Damokles kardnak szála már-már elszakadó félben van, kellett jönni hatalmas kéznek, mely a lecsapást, az elszakadást megakadályozza, kellett hozzá miniszter, ki a nemezis karját felfogja.

De nemcsak a korteskedés, az antisemitizmus gyarapodásának szüksége parancsolta e rendszabályt. Még más is. Az immunitási törvény. Verhovayt időközben újra megválasztotta nemes Czegléd városa és az immunitási törvény értelmében most már újra nem lehet Verhovayt még csak kihallgatni sem, annál kevésbé ügyében a tárgyalást kitűzni, míg az országgyűlés újra össze nem ül és újra ki nem adja. Ez pedig szép időbe kerül. Maga az országgyűlés összeülése még távol van; azután igénybe vesz sok időt a megalakulás; mikor már végre megalakult, akkor a törvényszék rászánja magát, hogy az immunitás felfüggesztését kérje; a bizottság is végez vele majd, aztán a ház elé kerül. Nos, az a tizenhét-tizenhatszáz és több antisemita képviselő épen elég arra, hogy ebből az esetből újra botrányt csináljon, újra legyen cause célèbre és így az ügy huzódhassék a legnagyobb bajjal és szellemmel a végtelenségig. Mert az előzmények után teljes bizonyossággal lehet rá számítani, hogy mikor az elszámolt proccessusnak a végére jutunk, akkor újra fog akadni valami »ok«, ami miatt az ügy végleges elintézése tovább is húzódhassék.

A prospectus igen szép. És ha mi rámutatunk, bizony nem azért tesszük, mintha mi Verhovay személyiségével, sorsával vesződnénk, törődnénk. De azzal már minden magyarnak törődnie kell, hogy mi ennek az ügynek a mélyebb jelentősége. Ime itt áll egy ember, akit könyörödományok el-sikkasztásával vádolnak, aki ellen a vádhatározat jogerős és ez az ember minden akadék nélkül már e vád alatt is másodsor tagja a magyar törvényhozásnak. És hogy ez megtörténhetik, annak leg-

TÁRCZA.

Dr. Kohn Sámuel munkájáról.

(A zsidók története Magyarországon a legrégebbi időktől a mohácsi vészig. Részben kiadatlan kútforrások nyomán írta Dr. Kohn Sámuel, Budapest, 1884. Athenäum XXXII és 4898°.)

Nec flere, nec indignari, sed intelligere.
Spinoza.

(A VII. czikk befejezésül.)

De ezen levél daczára is a zsidók helyzete nem javult. Egymásután következtek a levélölések és a tőke- és kamat-elengedések. A zsidók közül sokan nyilván azon feltevésben, hogy a király után valami rosszabb már nem következhetik, a királyi városokat elhagyni és valamely főnemes hatóságának akarták magukat alávetni. De erre fellángolt a király sziveben az ő zsidai iránti szeretete, és bizony nem hagyja őket, mert, mint egy ilyen alkalommal írja, neki nyilvánvaló kárára volna, ha a zsidók a királyi városokból elmennének és mások főúri hatósága alá állanának. De maguk az illető zsidóközségek is ellenézték ezt a tervet, mert tagjaik csökkenése esetére a különféle zsidó-adók a hátra maradókat nagyobb mérvben sújtottak volna. Pozsonyból, hol a zsidókkal legrosszabbul bántak, 1506 előtt mégis sokan kiköltözödvén a község panaszszal fordult a királyhoz, hogy a folyton tartó kiköltözésnek vessen véget. Ulászló szigorúan meghagyta a tanácsnak, hogy a távozni akaró zsidókat minden áron tartsa vissza és a városi zsidókönyvbe ígatott követeléseiket nekik ki ne szolgáltatassa. Miután azonban

a kiköltözöködött zsidók java része Péter, szentgyörgy és bazini grófhöz vonult, Ulászló ez ügyben neki is írt, mire a gróf Pozsony városának kijelenté, hogy Ő felsége a magyar király parancsára végleg elbocsátotta azokat a zsidókat, akik bármi néven nevezendő birtokaira vonultak és megtelepedtek, meghagyván nekik, hogy távozzanak. A pozsonyi zsidók csakugyan visszatértek a városba, mely velük még kegyetlenebb bánt mint azelőtt, mint az rendszeren az elszökött és visszahozott rabszolgákkal történni szokott. A zsidók ismét a királyhoz fordultak, ki a várost ez alkalommal is komolyan megintette, hagyjon fel a zsidók bántalmazásával. De ez sem használt. A zsidók erre a kétségbeesés bátorságával kijelentették a királynak Mendel Jakab által »hogy ha tovább is zaklatják őket, mindnyájan egyszerre elmennek és a szepesi gróf hatalma alá vetik magukat.« A király maga írt és kincstárnokával Herendi Miklóssal íratott a városnak siralmas hangú levelet, melyben kéri, hagyjon fel a zsidók szüntelen zaklatásával és egyezkedjék Mendel Jakabbal, mert ha a zsidók csakugyan alávetik magukat a nagyvárú Szapolyaynak, nagy kárára volna ez a királynak.

Az erélytelen király, ki fiskális okokból a zsidókat csakugyan komolyan védeni akarta, nem birt azon tekintélyvel, hogy parancsainak végrehajtását a városoknál kierőszakolhatta volna. A zsidók most tehát még egy utolsó kétségbeesett kísérletet tettek és Miksa német császarhoz fordultak, ki 1515-ben Bécsben Ulászlóval családi szerződést kötött, mely szerint Ulászló őt halála esetére a kiskorú Lajos gyámjául nevezte ki és azon esetre, ha Lajos fiutód nélkül találna meghalni, a magyar koronát reá ruhazza. Mind e két eshetőség pedig valószínű volt, mert a közsvény által kimerült Ulászló a sir szélén állt, Lajos gyöngesége pedig hosszú életre kevés reményt nyújtott. És miután a zsidók tudták, hogy

első eszközlője, elősegítője, gyámolítója az, kire épen igazságügyünk vezetése, legfőbb intézése bízva van. Ez olyan dolog, amivel törődnie kell minden magyarnak, mert mindenkinek arcába kell, hogy kergesse a vért. *Justitia regnorum fundamentum*. Ott áll ez a büszke fölirat a barátok terén a Curia homlokzatán. És mellette meg kell érniünk azt, hogy a könyöradományok elsikkasztásával jogerősen vádolt egyén két cikluson át tagja annak a törvényhozásnak, mely a fundamentum erősségéről is van hivatva gondoskodni és legnagyobb patronusa az, ki a regnorum fundamentumnak első hivatalos képviselője. És ez ne fájjon minden magyarnak, aki hazáját szereti, ezért ne piruljon mindenki, ki Magyarország reputációjára féltékeny?

Dr. G.

Zsidófelekezeti képviselők.

Néhány héttel ezelőtt, jóval a választások előtt hangsúlyoztuk, hogy az antiszemitizmus hazafiatlan agitációjával szemben, czélszerű volna, ha a zsidó-magyarok szakítanának az eddigi pásszivitás politikájával és nagyobb számmal igyekeznének bejutni a magyar törvényhozás testületébe, hogy ott hazafiságukat és tehetségüket érvényesíthessék Magyarország javára.

Szavunk nem hangzott el, mint szó a pusztában.

Nagyon tekintélyes az a szám, mely e választások alkalmából a madatumért való küzdelmet felvette. Tizen léptek fel az ország különböző kerületeiben, különböző programmal.

És e tiz zsidó felekezeti kandidatus közt öten már meg lettek választva és egynek még meg kell küzdeni a választáséveivel; de minden valószínűség a mellett harcol, hogy ő is mint győztes fogja elhagyni a szintért.

Eddig választottak: Schwab Károly, Mandel Pál, Wahrman Mór, Chorin Ferencz és Ullmán Sándor. Neményi Ambrus, ki Szilágy-Chehin van felléptetve, csak e hó 22-én fogja megkapni a mandatumot.

Lajostól hiába várnának oltalmat, Miksa védelmét már előre akarták maguknak biztosítani. Ehez még egy a romai német császárságot jellemző felfogás is járult, mely még azon agyafúrt elvek közt, melyeket a közepkorban a zsidókra alkalmaztak, kiváló számot tesz. Láttuk, hogy Pozsonyban az ingó forgalmat a telekkönyviség jellegével felruházták, hogy a zsidókat a kamarai szolgáltság Prokrusztes ágyára feszítették, hogy hatályon kívül helyezzék a magánjog legkardinálisabb elveit és követeléseket tőkéstől kamatostól nem létezőknek jelentették ki, hogy a zsidókat bizonyos életmódra és foglalkozásra kényszerítették. Miksa ezeken is még túl tett. 1515. Julius 26 án, tehát már négy nappal a bécsi családi szerződés létrejötte után kijelenti nyilván Mendel Jakab zsidópraefectus kérelme folytán, hogy miután neki mint római császárnak az összes zsidók személyesen alá vannak vetve, ő Ulászló beleegyezésével és akarataival különös kegyébe és oltalmába fogadja Mendel Jakabot családjával és az összes Magyarországi zsidósággal együtt. Megígéri, hogy jogaik és kiváltságaik fölött örködni fog és különösen Ulászló halála esetére már előre felszólítja Magyarországot minden hatóságát, hogy a zsidókat se személyükre se vagyonukra nézve ne zavarják vagy háborgassák s. a. t. A római-német császárság a romai világbirodalom utódjaként lépett föl, mennyire lehetett, fenntartotta annak tradícióit és miután Palaesztiánát a régi romaiak meghódították, a zsidók feletti uralom — így tehát a magyar zsidók feletti is — a római-német császárra mint a régi romaiak utódjára szállt; joga volt tehát a zsidókat, bármely országban tartózkodjanak is, védelme és pártfogása alá venni.

Ezen rendelet kieszközlése Mendel Jakab érdeme, ki elég ügyes volt azt úgy szerkesztetni, hogy abban a császár legelől becses személyével és családjával foglakodik

A kimaradtak: dr. Schulhof Géza, dr. Glück Lipót Mezei Ernő és Freystädtler Vilmos. Mind a négyen ismert férfiai közéletünknek. Dr. Schulhof széles körökben ismert fővárosi ügyvéd, dr. Glück eperjesi ügyvéd, a ki szellemi és jellembeli tulajdonságainál fogva, főleg a köznép köreiben egész az imadásig fokozott népszerűséggel bír. Freystädtler Vilmos fiatal földbirtokos, ki nek jellemzésére elég annyit felemlíteni, hogy a kerület színe-java az ő zászlója alá csoportosult.

Mezei Ernő személyét eléggé ismerik. Bukása Miskolczon nagy veszteség úgy a függetlenségi pártra mint a zsidó-magyarokra nézve. Ő volt az, ki Irányi mellett a valódi, hamisithatatlan idealizmust képviselte. De a zsidó-magyarok is nagy veszteséget szenvedtek Mezei bukása által; mert Mezei a zsidó-magyar hazafiság és jellem prototypje. Ő benne leghivebben tükrözik vissza e sokat üldözött és rágalmazott felekezet a szabad elvű eszmék, a humanizmus, a felekezeti és faji türelmesség iránt soha le nem küzdhető lelkesedése.

Mikor mindenki elfordult a zsidóktól, mikor a legjobb barátok ellenségekké váltak és magából a függetlenségi pártból keltek ki az antiszemitizmus legmérgeesebb belladonnái: akkor Mezei Ernő fáradhatatlanul igyekezett e pártot védelmezni a sok oldalról emelt gyanúsítások ellen, akkor is buzgó hive maradt azoknak azon függetlenségi párti eszméknek, melyeknek áldozatul esett Miskolczon.

De nem csak mint rendíthetetlen pártember, hanem mint a zsidó-magyarok lelkes védője is érzékeny veszteséget képez az ő bukása.

Nem volt ember, kivel Mezei szembe nem szállt volna a magyar zsidóság becsülete érdekében. Voltak már nagyon is válságos idők, midőn a sikraszállás nemcsak dicsőséget, hanem veszedelmet, megsemmisülést hozhatott, de Mezei soha egy pillanatig sem habozott. Megtette kötelességét, nem törődve azzal, hogy személyére e kötelességteljesítés minő konzekvenciákkal jár.

Vajha akadnának sokan, kik helyét pótolni tudnák. Mi őszintén sajnáljuk Mezei távolmaradását a parlamenti harctérről és határtalan volna fájdalunk e veszteség

és csak azután említi az egész Magyarországon bárhol tartózkodó összes zsidókat.

Kilencz honappal Miksa védlevelének kibocsátása után leszállt II. Ulászló az árnyékkirály az árnyékok birodalmába. Azon számtalan atrocitás dacára, melyet uralkodása alatt a zsidók ellen elkövettek, az ő kora a maitól egyben mégis előnyösen különbözik: Akkoron nem találkoztak Magyarországon emberek kik a nagyszombati vervadai irodalmilag kiaknázták vagy szennyes irodalmi üzelmek tárgyává tették volna. Ez a gyalázat a mai kornak lett fenntartva.

VIII.

II. Lajos trónraléptével csak rövid tiz év választ el bennünket azon szélvihartól, mely Mohácsnál Magyarország függetlenségét és államiságát, szabadságát és mivelődését elseperte és nemességének és hadi erejének színe javát megsemmisítette. És jóllehet, hogy nekünk ma boldogabb időkben meg van engedve ezen időre retrospectiv pillantást vetni és bölcsellettörténeti távlatból az események fejlődését megsemmisíteni, látni azt az örvényt, mely felé az ország feltartóztatlanul sietett, látni, hogy közeledett mindinkább a borzasztó kataklyma, melyben eltűnt egyszerre minden, ország és nép, király és hadsereg, megáll szívünk dobbanása, mert haldokló előtt állunk. A merre csak nézünk, a hippokratikus arcz jelenségeivel találkozunk. Egy fiatal, testi és lelki erő nélküli király, kit gyámjai megjobban elrontottak, egy fanatikus királyné, ki azt hitte, hogy a vallás iránti vakbuzgósággal egy országot lehet megmenteni, kapzsi országnagyok, kik nem a haza, hanem saját érdekeiket akarták a közjó rovására előmozdítani, egy féktelen köznemesség, mely az országnagyok példáját követte, városok, melyek a központi hatalommal dacoskodtak, egy agyontiport parasztság, melyet a Dózsa parasztlázadásai folytán szenvedett kegyetlenségek minden erejétől megfosztottak és hogy a

fölött, ha az a vigaszunk nem volna, hogy az a hat zsidófelekezeti képviselő, kiket ez ülészsakra megválasztottak, egytől-egyig mind olyan férfiak, kik hazafias feladatukat a legfényesebben meg fogják oldani.

Antiszemiták.

Az 1884. évi országos képviselői választások majdnem teljesen be vannak fejezve és a jövő parlament, az ugynevezett reform-parlament képe már tisztán áll előttünk.

Az őrzöngés testté vált. Az antiszemitizmus, az undok népbolondításnak emez új czége, nemcsak választási korteskör, de ma már parlamenti párt, mely husznál is több vitéz férfiuból áll. Husz telivér antiszemita, kik a jogegyenlőségnek kiengesztelhetetlen és vakmerő megtámadói lesznek.

És saajátságos!

A szabadelvü pártban keletkezett, ott született és most ellene, az anya ellen fordul legvadabb gyűlölettel: a liberálizmust akarja megsemmisíteni, és a jogegyenlőséget eltörölni.

És kik azok a hősök, kik erre törekednek? Három kategóriába lehetne tán őket osztani.

Eltévedt emberek, faczér zsenik és a kir. ügyészséggel legközelebbi ismeretségben állott vagy álló hazafiak, kik diszére válnának minden európai korcsmának.

Lesz köztük a tudomány és művészet minden ágából: ott fog tündökölni Iván a rettenetes, aki olyan nagy férfiúnak tartja magát, hogy lapja a bécsi fiakker németiséggel irt Grenzboten vezérczikke, tárczaczikke, entrefiletje, ujdonsági rovata és sürgönyei majdnem mindig az ő személyével foglalkoznak, a v. Simonji — dicsőségét zengik. Ő „szocialfilozofnak“ nevezi magát és vannak pillanatai, midőn nagyobb szellemnek tartja magát Istóczy nál, aki szerinte csak korlátolt szolgabírói észjárás fölött, vagy miként ő ékes németiséggel szokta mondani: „Stuhlrichterweisheit“ felett rendelkezik.

De lesz a rettenetes szocialfilozofuson kívül még

kép teljes legyen, egy agyonzaklatolt zsidóság, mely mindnyajuk közös prédája volt, ez volt Magyarország akkori állapota. Kivülről pedig egy fiatal, erőteljes duzzogó állam, melynek vitéz hadserege az ő központi hatalmának vakon engedelmesskedett, mely hatalmas kézzel kopogott Magyarországra kapuin és a magyar végvárat bevette annak jeleül, hogy akadály előtte nem létezik és nem létezhetik.

A hippokratikus jelenségekhez számíthatjuk ama szerződést is, melyet Mendel Jakab zsidópraefectus Báthory Náddal 1520-ban Budán kötött. Ezen szerződésben kijelentik a zsidók, »hogy miután a nádor eleget teendő a rendeleteknek és parancsoknak, melyeket neki legkegyelmesebb urunk, a király Ő Felsége a mi számunkra levélben kiadott, több ez idő szerint felmerült dolgainkban és ügyeinkben több rendbeli törvénytelen üldözések erőszaka ellen a király Ő Felsége tekintélyével és nevében mindeddig sértetlenül megóvni iparkodott bennünket; és mivel reméljük, hogy kellő helyen és időben jövőre is partfogása alá veendi minden igazságos ügyünket, mi pedig a nádor irányában a hálátlanság bűnébe esni nem akarunk, azért élte fogytáig évenként négyszáz forintnyi, négy részletben fizetendő tiszteletdíjat biztosítunk neki, azon hozzáadással, hogy ha az összeget vagy az egyes részleteket nem fizetjük be pontosan, tartozunk neki az összeg kétszeresével, melyet e kötelezvény erejénél fogva minden módon behajthat és tőlünk kicsikarhat.« Ezen szerződés eredetijét a budai országos levéltár őrzi.

Hippokratikus jelenségnek neveztük ezt a szerződést, mert azt igazolja, hogy az államhatalomnak dekompozíciója akkor már bevégzett tény volt. Szükségtelen külön felemlitenünk, hogy a zsidók különösen Pozsony városa ellen ennek a szerződésnek jó hasznát vették.

Egy másik hippokratikus jelenség a királynak oly

hires jogász is abban a szép kompániában. t. i. sakterkés és keresztről szóló argumentációk mézes száju Hombárja.

Különböen Verhovay sem — csekély tehetség Ő a párt pénzügyi kapacitása. Csángóbankár. Nálánál is jobb hazafi azonban Csátár Zsigmond. Ez a kaczagányos magyar, akinek ezelőtt Löffelstiel volt a becsületes neve, még mai nap is tartozik azzal az 5 frittal, melyet ezelőtt 20 évvel a névmagyarosításért fizetnie kellett volna.

Előbb ő bolondította a népet, hogy kiuzsorálhassa, most őt bolondítja Verhovay, hogy legyen kit megpumpolnia.

Ravasz ember ő kelme, de Verhovay mégis tud vele elbánni. Tricoche és Cacolet.

Nendtvich is ott lesz köztük, a penzionált extanár, aki Bittót buktatta meg Zúrányban. Hogy egyáltalában meg lett választva, az, amilyen szomorú, ép oly tanulságos a politique moderée férfiai számára. A Bács-megyében elvetett eszmék burján hajtása Mosonyi megyében kelt ki. Miután Bezdánban a mérsékelt ellenzék olyan kijelentést tett, hogy ő a zsidókkal szemben ugyanarra törekszik, amire Istóczy, akkor a mosonyi megyei választónak mindegy lehet, akár Bittó, akár Nendtvich jut a parlamentbe. Hisz ugyanarra törekszenek mindketten.

Szalay K. lesz valószínűleg a pártelnök.

Elvtársai őt a bureau alakításánál majd a képviselőház egyik alelnökévé fogják kijelölni. Mert hogy alelnökségre s egy jegyzőségre számít a párt, azt mindenki természetesen találandja. Somogy megye büszke lesz majd eme dicső fiára, ki daczára annak, hogy gyakran járt sötétben az élet viharos tengerén, mégis többnyire ügyesen és szerencsésen megmenekült.

A 48-as párt sem került ki sorsát. Györy Elek is bünbakja lett ama bünös coquettirozásnak, melyet pártja az antiszemitizmussal folytatott. Pedig kevés Györy Elek-je van a függetlenségi pártnak. De a helyett van nekik ugynevezett ratióális antiszemitájuk elég. Az ellentétek majd kiegyenlítődnek; a czél szentesíti az

mérvbeni szegénysége, hogy midőn 1520-ban Pragába akart utazni, utját csak Pozsonyig folytathatta, hol, mint maga írja, »nagy szegénységben és elhagyottságban időzött.« Ugy látszik, hogy a zsidók a királynak eme szorultságát felhasználták és akkor a zsidójelek eltörlését tőle pénzért megvásárolták. A becsületes alkusz Báthory nádor volt.

A náddal kötött szerződés a zsidóknak némiképen oltalmat és védelmet nyújtott ugyan, de az adóprés ellenük folyton folyva legirgalmatlanabbul alkalmazott. A rendkívüli adók oly nyomasztók voltak, hogy még a praefectusnak sem sikerült azokat behajtani. Egymásután mentek a királyi levelek a városokhoz, hogy a zsidópraefectust vagy annak helyetteseit a zsidó adók behajtásában támogassák, mert a király »pénzben nagyon is szűkölködik.« Midőn Nádorfehérvár és Sabácz végvárat török kézbe estek, a megfélemlített rendek végre rendkívüli adót ajánlottak fel az ország védelmére, de mig mindcn nem nemes saját kenyeren élő ember egész családja után egy-egy arany forintot fizetett, addig a zsidókra fejenként egy-egy forintot vetettek ki, melyet férfiak és asszonyok, fi- és leány gyermekek egyaránt fizettek és a szegény zsidóknak adóját a gazdagabbaknak pótolni kellett.

De nem csak ilyképen kellett a zsidóknak egymásért szenvedni, ha nem egy kitért zsidónak viselt dolgaiért is lakoltak a budai zsidók vagyonukkal és életükkel. Ezen kitért zsidó Szerencsés vagy Fortunatus Imre volt. Előhaladott korában, melyben már két felnőtt fia volt, egy budai keresztény asszonnyal titkos szerelmi viszonyban élt, mely viszony végre nyilvánosságra jutott. A büntetés kikerülése végett a keresztény hitre tért át. Keresztapja Perényi Imre nádor volt. Szerencsés pénzügyekben való jártassága és pénzölölegek által magát az udvarnál megkedveltette és II. Lajos, sőt a túlbuzgó Maria kegyét nagy mértékben bírta. Ép úgy volt kegyen-

eszközöket s elérjük tán még azt is, hogy esetről-esetre egyesülnek. Fuzió ad hoc. Miért nem? Egyelőre ugyan külön padokon fognak ülni az antiszemita párt érdemes tagjai, de idővel majd közelednek egymáshoz. Legjobb helyük volna Pauler ur miniszteri széke mögött. Ott közvetlen szomszédságban élvezhetnék a dicső férfi barátságát, ő pedig szintén közel volna azokhoz, kikhez szíve olyan nagyon vonzza.

Rohonczy urnak.

A czeglédi választók június 15-én ujolag megtisztelték Verhovay Gyulát bizalmukkal: egyhangulag kiáltatott ki Czegléd város országgyűlési képviselőjének.

A választás törvényes volta tekintetében egyelőre nem lehet szavunk. — A képviselőház verifikációs bizottsága annak idején tudni fogja kötelességét, hogy mily előterjesztést tegyen a háznak, egy gyalázatos büntény miatt vádhatározat alatt álló egyén igazolási ügyében,

Igaz ugyan, hogy ezt már a czeglédieknél is figyelembe kellett volna venniük: de hát a czeglédi választók eljárásán ezuttal nem csodálkozhatunk, annál kevésbé, mivel maga a czeglédi függetlenségi párt kijelentette, hogy Verhovay Gyula ellen azért nem lép fel most senkit sem, mert nem akar tisztességes embert kitenni annak az eshetőségnek, hogy egy aljas bünténnyel vádlott egyénnel szemben netalán kisebbben maradjon.

A czeglédi függetlenségi párt nagyon helyesen járt el; okosan cselekedett, hogy becsületes ember nevét nem szennyezte be azzal, hogy egy sikkasztással vádolt kétes existenzia mellé állítsa.

Igy fogta fel ezt a függetlenségi párt központi végrehajtó bizottsága is; a czeglédi függetlenségi párt tehát nemcsak a maga, hanem a központi végrehajtó bizottság nevében is nyilatkozott, midőn a fentebb jelzett okból, a sikkasztás miatt vád alatt álló Verhovay

Gyulával szemben, még csak jelölt felleptetéséről sem gondoskodott.

Verhovay Gyula tehát azért lőn egyhangulag kikiáltva Czegléd város képviselőjévé, mert tisztességes ember nem volt hajlandó ő ellenében még csak fellépni sem.

Ez a valódi tényállás,

A hirhede „Függetlenség“ június 16-iki számának ökölnyi betűkkel kinyomtatott czeglédi távirata azt mondja ugyan, hogy Czegléden csak egy párt van, a Verhovay Gyula pártja, a mely határtalan módon lelkesedik szeretett képviselője iránt, de hát ez egyszerűen hazugság, a mi a „Függetlenség“ kenyere.

Verhovay Gyula mandátumot kapott a czeglédiektől, hogy képviselje őket a jövő országgyűlésen. Rohonczy Gedeonnak mandátumot ad a becsület, a közérkölc, a parlament tisztességének megóvása iránt való szigorú kötelességérzet, hogy száműzze a képviselőház kebeléből azt az egyént, a kit személtapjával együtt már minden tisztességes társaságból örökre kivetettek; a ki az éhhalállal küzdő csángóknak könyörületos szívek által ajándékozott fillereit saját gyalázatos céljaira, tivornyázásra és lumpolásra használta fel

Rohonczy Gedeonnak jutott a feladat, hogy a fanatizált czeglédi választók által vakságukban elkövetett szentségsértést, a parlament méltóságának megsértését torolja vissza. Rohonczynak jutott a kötelesség, hogy tegye jóvá a jámbár, elvakított czeglédi nép nagy hibáját.

A gyalázatos sikkasztások földerítése óta bujkált ugyan Verhovay Gyula a képviselőház elől, mint a vakandok a kelő nap sugarától: mind a mellett Verhovay Gyuláról, a vakmerőség eme mithoszi alakjáról egész alaposan föl lehet tételezni, sőt bizonyosra lehet venni azt, hogy diadalmas vezetőként vonul be majd szeptember végén az antiszemita nyájjal a parlamentbe,

cze Szalkay László esztergomi érsek és kincstárnoknak, kinek kezében vak eszköz volt. Már 1520 körül mint alkincstárnok működött és igen kártékony befolyást gyakorolt a kincstár kezelésére. Nándorfehérvárnak 1521-ben történt eleste miatt a főpapok és országnagyok mellett őt is okozták és avval vádolták, hogy eme fontos végvárfelszabadítására szükséges pénzt és hadiszereket későn küldte el. Az ő tanácsára veretett Lajos silány új pénzeket, melyek az eddig forgalomban lévő pénz belső értékének csak felével bírtak. A rendek pedig Szerencsés eme tervét megerősítették. Szalkay és Báthory folyton támogatták Szerencsést, minek következtében a főhatalomra törekvő Szapolyaypárt gyűlöletét és támadásait magára vonta. Az 1524. szeptember 8-án hirdetett pesti országgyűlésen Verbőczy István, a köznemesség vezetője és Szapolyay legbuzgóbb hive éles támadást intézett a kormányon levő férfiak ellen, kik a hazát végveszélybe döntik és a félzsidó Szerencsésre célozván, felszólíták a rendeket, szabadítsák meg az országot ezen viperák vérszopásától. A rendek hozták is határozatot, hogy Szerencsés, kinek kezelése alatt a kincstár mindinkább elszegényedik, az alkincstárnoki állástól elmozdítassék, melyet a király azonban meg nem erősített. Időközben Szörény vára is török kézre jutott, az elkeseredés az udvari és a Szapolyaypárt között fokozódott és az 1525. évi május 7-ére hirdetett országgyűlésen viharos jelenetekben nyilvánult. A nemesség hevesen kikelt a kormánytanács és az udvari párt emberei ellen és főtámadását Szerencsés ellen intézte. A pesti Szt. Pétertemplomban tartott előértekezleten a nemesség első sorban Szerencsést vádolta és megütközését fejezte ki a fölött, hogy ez az ember oly nagy tekintélynek örvend a király és a királyné előtt. Május 12-én megindult a tanácskozás a Rákoson. A Szalkay ellen szórt vádak közt az is felhozott, hogy az ő tanácsosa zsidó. Másnap szombaton az országgyűlésnek 60 tagból álló küldöttsége négy pontot terjesztett

a király elé, melynek utolsója az volt, hogy Ő Felsége égettesse el a zsidóból kereszténnyé vált Szerencsés Imrét és lakoltassa meg gonosz életeért és rossz cselekedeteiért. Lajos a rendek küldöttségének május 15-én azt válaszolta, hogy a zsidó ellen — Burgio szentszéki követ egykorú tudósítása rendesen így nevezi Szerencsést — kész vizsgálatot megindítani és őt, ha bünyös, igazságosan megbüntetni. Szerencsés azonban nem adta meg magát. A rendek közt szószólokat szerzett magának, kik azt hiesztelték, hogy az uralkodó pénzzavarának nem ő az oka, hanem a német Fugger-ház, mely a kincstárt minden alkalommal károsította és meglopta, mit számos adattal iparkodtak bizonyítani. De mindez hiu fáradság volt. Midőn Lajos, a rendek kívánatára, május 18-án személyesen megjelent a Rákoson, a nemesség újra követelte, hogy a zsidót megbüntessék. Két nappal később a nemesség küldöttei a király előtt ismét sürgették, hogy Ő Felsége a zsidót ne védelmezze, ha nem büntesse meg. A király, hogy a rendeket némiképen megnyugtassa, szombaton, május 20-án Szerencsést elfogatta és az ugynevezett csonka toronyba záratta, honnét azonban Báthory nádor közbenjárására 14 nap múlva szabadon bocsátotta, mely alkalommal az udvari tisztek mellette tüntetést rendeztek.

Ezen tüntetés ellentünetést szült. Az országgyűlésre megjelent főurak és a köznemesség fegyveres népe nagy számú csöcselék kíséretében estefelé Szerencsés házát megtámadta, a tivornyázás közben meglepött háziúr vendégeivel együtt az épület hátsó ablakain menekült. A gyűlevész nép rövid idő alatt kifosztotta a házat, melyben ékszereket, aranyhimzésű szöveteket bársonyból, selyemből és posztóból, lovakat és nagy mennyiségű bort, roppant kincseket és ezek közt 60,000 régi arany forintot talált. Lajos tétlenül nézte e garázdálkodást, a főurak pedig, kik a rendzavarást elfojthatták volna, nem akarták magukat közbevetni.

Dr. Reinitz Adolf.

(Befejező cikk következik.)

hirdetni szeplőtlen becsületét s a társadalmi és állami dekompozíciót.

Rohonczy Gedeon legyen a Cherub, ő álljon őrt a parlament kapuja előtt, lángoló pallosával.

Rohonczy Gedeon hallassa az isteni igét, mely örökre száműzze a gázt, a nemzet szent helyéről.

—h.

Baranyamegyéből.

A baranyamegyei dárda-i választókerület is abban a kétes szerencsében részesült, hogy ott antiszemita képviselőjelölt, Szendrei Gerzson föllépett.

Eddigi képviselőnk, Szily László, hangoztatott egy kis antiszemita színezetű beszámolót, olyan helyen t. i., a hol arra alkalmas talajt vélt. A zsidók ellen ki is kelt, de sok helyen pórul járt ezzel az ő „mérsékelt antiszemitizmus“-ával. Így Kopács helységben azt válaszolta neki a nép: „Nagyságos ur, evvel is hallgatható volt volna. minket nem a zsidók, hanem a nagy urak bánatnak“.

De mit ért ez a demonstráció?

Van Dárdán egy Dreher nevezetű ügyvéd, kinek semmi dolga nincs, ergo felcsapott antiszemitanak, és ő kísért Szendreit körutjában, kit „az orsz. antiszemita-párt leküldött“, hogy a szegény rácz atyafiakat fényes ígéreteivel boldogítsa. Sok helyen nem is engedték, hogy a kocsirolj leszálljanak, hanem mindjárt tovább expediálták őket. És ez az oka, hogy Szendrei csakis néhány rácz faluban szónokolhatott. Fejtegette először a függetlenségi párti elveket, mert az antiszemita elvek mellett azoknak is hódol. Jól tudja, hogy az antiszemitizmus maga nem elegendő, hogy valaki embernek tekintessék. Elmondta, hogy ha Magyarország önálló lesz, akkor a zsidókat kikergetik és elveszik a vagyonukat.

Ezzel és sok más eféle képtelenséggel sikerült is neki, néhány kurtaeszű rácz atyafit rászédni. Ezek után elérkezett a várva várt választási nap. Maga a tiszteltre méltó antiszemita jelölt kocsin ment a bejövő nép elébe, s a kiket rá birt szedni, ellátta piros tollal, kocsijára ültette és odavitte a szavazás helyére, miután Dreher házában borral vagy pálinkával lelkesítette nemes elvei iránt. És mindez mitsem használt. Szendrei belátta, hogy csúful bukik. Dreher kétségbeesetten futott egy utcából a másikba korteskedni, Szendrei utána. Drehernek kevés hija volt, hogy bezárták. Szendreit a „Bpesti Hirlap“ „pécsi levelei“, melyek az antiszemitizmus Baranyában való rohamos elterjedéséről annyit tudtak mesélni, rábirták e föllépésre. A csalódás fanyar gyümölcs, de el is rontotta a gyomrát és még soká fogja érezni e bukás utóhatásait.

Délután három órakor az elnök kihirdette a szavazás eredményét. Szilly 800-nyi többséggel győzött. Erre Szendrei híveit maga körül gyűjtötte és lázító beszédet tartott. A búcsú elég érzékeny volt. Folyt a bor és a pálinka a nagy keserűség elmosására. Aztán végül antiszemita nótákat énekeltek és nagyban ígérték, hogy három év múlva másképp lesz, hogy akkor ők fognak győzni.

Sp. Á.

Szücs Mihály.

Szigetvár, junius havában.

Ha a már befejezett választások a hazai közönséget az izgatottság házában folyton fogva nem tartják: akkor a helybeli választás eredménye bizonyára felette meglepő lett volna az egész országra nézve. Hogy Szigetvárott, emez antisemita helyen, Fornszek, a függetlenségi párt nem antisemita jelöltje egyhangúlag megválasztatott, daczára annak, hogy számtalan kísérletek — nyíltan és titokban — tétettek arra nézve, hogy ezen kerületet is az antisemita banda részére meghódítsák: annak a magyarzatába jobb ha nem is bocsátkozunk. Borítsunk fátyolt a történetekre, Egyet azonban nem szabad elhallgatni. nem pedig azért, mert kell, hogy a nagy közönség azok neveit ismerje, kik olcsó népszerűséget nem hajhászva tántoríthatatlanul megállanak a szenvedély csapta hullámok közt és emberszeretettel ott és akkor is prédikálnak, ahol és

amikor nagy bátorság igényeltetik az uralkodó áramlattal szembe szállni. Ilyen férfiú Szücs Mihály, viszlói ref. lelkész, kerületünk függetlenségipártjának elnöke. Választás előtt és után megragadta az alkalmat kitünő és a nép szívére ható ékesszólásával az antisemitizmust ostorozni, és a ki ezen férfiút ismeri, tudja, hogy fenkölt lelkének eme nemes heve, mellyel az antisemita ragály ellen küzd, nem valami mesterkéltséggel hangulatnak, hanem tisztá, szilárd meggyőződésének szüleménye. Szücs a mellett oly tisztá jellemű férfiú, hogy még a rágalom sem meri őt a zsidók zsoldjában álló hazug frazissal illetni, mert tudja, hogy semmi anyagi érdek, de még személy és baráti kapcsolatok sem fűzik őt valamely zsidóhoz. Vajha szegény hazánkknak sok ily lelkésze volna!

Dr. Klein Gyula.

Györgyei Adolf.

rő. Zivataros idők járnak ottkűnn. Vaderővel dühöng a vihar, szomorú elégtételül azoknak, kik vétkesek kezekkel vétették szerte a szélt. Irgalom nélkül folyik a harc, fennen lobog a frivolitás zászlaja és meg támadtának a szabadelvűség bástyái. A védők nagy része fázva vonult vissza, félnek a nyirkos lehelettől, melyet feléjük hoz a szél, ha meglobogtatja a százados sirból kiszédett zászlókat. Pedig e bástyákat meg kell védeni, mert szentebbek mint az ó teplom falai voltak, s küzdenünk kell, hogy meg ne inogjanak! De azért félre egy perczre a fegyverekkel. Hallgasson el a harci riadó, és béke vonuljon szívéinkbe, csendes csendes, béke! Koszorút akarunk fonni kegyeletes kézzel az emlékezet virágaiból, s egy frissenhantolt sirra tenni, mely. alig egy-két napja, fogadta ölébe csendes lakóját. Régen, nagyon régen nem illette harcban feltört kezünket virág, és kétszer fáj, ha ravatalra kell azt letennünk!

Az emlékezet koszorúját tesszük Györgyei Adolf sirjára, kit a halál f. hó 23-án szőlított ki az élők sorából.

Jó hazafi, szerető családapa, melegen érző emberbarát volt, polgár a szó szoros értelmében, a ki megérdemelte e címet, mert büszkeségét képezte. Nagy birtoknak 25000 holdnyi magyar földnek volt tulajdonosa. Száz és száz ember urát, gazdáját szerette és tisztelte benne, iskolák és egyházak jóltevőjüket siratják halálával. Azt a roppant erkölcsi tartozást, melyet ily temérdek birtok kell, hogy tulajdonosára ruházzon, hiven leróvta az elhúnyt. Mintagazdasággá alakította a pusztaságot, mely negyedszázadja, hogy birtokába ment. Virágzóvá tette a falukat, melyek birtokain elterülnek; gyámolítója volt a szegényeknek, segített ahol csak alkalma volt hozzá, iskolákat alapított (Györgyén 26.000 forintot áldozott e czélra, az Ábráhámtelki és pokoltanyai iskoláknak is ő volt alapítója és fenntartója.)

Megtett — egy szóval — mindent, sőt többet is, amit meg kell tennie magyar földbirtokosnak. Járjátok be szerte az országot, térjetekek be azokhoz, kik fennen hangoztatják, hogy a zsidókékre jutott birtokot elvesztette a magyar haza, térjetekek be a házakba, melyek a magyar hazafiságot maguknak vindicálják, és kérdezzétek meg: Hányan vagytok, kik leróvtátok a tartozás csak egy részét is a földnek, melynek urai vagytok? Hol vannak látható jelei hazaszereteteknek, mert a hallhatók csak falat döngöttek, a frázisoknak nem hiszünk. Nézzétek a fodros Tápió partján virágzó tájt! Ott a munka épített templomot a hazaszereteteknek, ott nem könyörögnek állami gyámolításért, nem beszélnek az adó elviselhetetlenségéről, nem az idők nyomasztó voltáról, ott nem arrogálja senki az egyedüli hazafiságot, ott egy vidék siratja atyját, s mikor a zsidó birtokos tetemeit a keresztyén templomok harangjainak zugása kíséri, e

hangok azt beszélék: »sirassuk, mert igazi magyar volt és szeretne hazáját!« s mikor betegsége alatt a más felet kezettük templomából imát küldött egészségeért a nép az ég urához: ez ima azt bizoyította, hogy jó kezekben volt a nagy darabja a magyar földnek, mert lakói e gondozó kezek épségben maradását kérik. De a kezek lehányatlottak, a lélek elvált porlandó hüvelyétől, s egy nemes emberrel kevesebb van a földön.

Nemes volt, mert egész élete a kötelességteljesítésnek volt szentelve. Hű tagja volt felekezetének, vele érzett, vele szenvedett s gyakorolta tradícionális erényét: megbocsátott a bántalmazóknak. Hű fia volt hazájának, nem hirdette hazafiságát, talán el sem hitték volna, de háza, gondolkozása, élete magyar volt. Magyar a szó nemes értelmében: liberális, ment minden elfogultságtól, kénemcsak hirdeti a hazaszeretet egyedül jogosságát, de örül is ha minél többen fáradoznak a hazáért.

Egész élete imádság volt, mert elve: »a munka imádság!« volt. Legyen e nem is hosszú imájának »amen«-je az örök nyugalom!

Felhívás előfizetésre.

F. é. július hó elsején új előfizetést nyitunk. A választások által teljesen megváltozott politikai és társadalmi helyzet nagy feladatokat, az eddigeiknél is terhesebbeket fog róni miránk, kik az egyenlőség zászlója alatt indultunk a sajtó küzdterére.

Eddig férfiasan megálltuk helyünket, ezentúl sem fogunk megingattatni. Az erősebb támadások ellen erősebb védelmet fogunk kifejteni. Lapunk eddig egyszer hetenkint jelent meg, mert nem rendelkezünk azokkal az anyagi eszközökkel, melyek a többszöri megjelenést lehetővé tették volna.

Ha a szabadság testvériség és egyenlőség dicső eszmeinek hívei tovább is támogatnak és a lap terjesztése iránt buzgolkodnak, akkor már legközelebb abba a helyzetbe jutunk, hogy az »Egyenlőség« legalább kétszer hetenkint megjelenhetik.

A szerkesztőség V. ker. Fürdőutca 4

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve	8	frt.
Félévre	4	»
Negyedévre	2	»

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (V. ker., fürdő utca 4. sz. küldendők.)

A kiadóhivatal.

HIREK.

— Kaas Ivor báró a „Pesti Napló“ főmunkatársa a nevezett lapban többek közt arról is panaszkodik, hogy az ő megbuktatásához a zsidók is járultak. Mi nem akarunk a nemes báró minden egyes állításának czáfolatába bocsátkozni, mert nagyon hosszúra nyulna e cikk és igen sokat kellene elmondanunk, a mi Kaas Ivor urat kellemetlenül érintené. Csak azt az egy kérdést intézzük hozzá, hogy tulajdonképen mi által tette ő magát érdemessé arra, hogy a zsidó felekezetű honpolgárok a kormánypárttal szemben őt támogassák? Megragadta-e csak egyszer is az alkalmat arra, hogy a zsidók ellen szórt antiszemita rágalmat helytelenítse? Vagy nem szította-e még jobban a szenvedélyek tüzeit, midőn az agyonzaklatott zsidókat minden oldalról megtámadták. Mi még élénken emlékezünk ama dühöngő cikkekre, melyek a „Pesti Napló“ hasábjában jelentek egy időben, midőn épen a P. N. lett volna hi-

vatva a kedélyek lecsillapítására közreműködni. Bennünket mindig sajnón érintett, hogy egy oly férfi, mint Kaas Ivor trombitásnak állott be abba a karba, mely a zikkzene-zakkzene nótáját fujja. Hogy ő ma elfelejteni szeretné, mit ezelőtt néhány hónappal alkövetett, azt mi természetesen találjuk. Az idő azóta változott s lehet, hogy a választási viharok jobb meggyőződést lehettek kebelébe. Mi meg is bocsátunk neki de az igazságtalanság volna követelni, hogy egyuttal végkép el is feledjük, hogy vérig sértettek és meggyaláztak

— Az iroda és a választások. Most tünt ki legekelatásabban, hogy milyen célzatos roszakaraton alapult az a vád, hogy az izr. közp. iroda a választókra befolyást gyakorol és hogy pénzzel támogatja a kormánypártot jelöltjeinek keresztülvitelére. Kitünt, mert, miként a választások eredménye elég világosan bizonyítja, mindenütt újra megválasztották azokat a képviselőket, kikről az antiszemita szennylapok azt hiesztelték, hogy a zsidó központi iroda egész „nagy apparatusát“ mozgósította ellenük. Istóczyt 1146 szótöbbséggel választották meg ismét, pedig maga a „B. H.“ is írta egy ízben, hogy a zsidók dáriusi kincseket küldtek oda korteszélokra. Mi tudjuk, hogy ez a kincslátás csak szemfényvesztés volt. A rumi kerület kormánypárti emberei komolyan nem gondoltak Istóczy megbuktatására, ezt nekünk egy ottani igen előkelő pártember jó eleve meg is írta és erről tudomása lehetett a szabadelvű párt központi bizottságának is, mely, ha ennek dacára is „dáriusi kortespénzeket“ szállított abba a kerületbe, bizonyára nagy pazarlást követett volna el, a mit azonban ebben a szűk időben a közp. bizottságról okos ember fel nem tehet.

A magyarországi központi Fröbel-Nőegyesület állami érvényességű gyermekkertésznő-képezdéjében (V. ker. Széchenyi-tér 2. sz.) az 1883/84. évi zár- és kiegészítő vizsgálatok Péterfy Sándor igazgató vezetése alatt a következő rendben fognak megtartatni: 1. Junius 2-én délután 3 órakor: Nevelés és módszertanból vizsgál Péterfy Sándor igazgató Történelem és földrajzból vizsgál dr. Berényi Salamon tanár Egészség és boncztanból vizsgál dr. Ziffer Károly orvos. 2. Junius 26-án gélelött: írásbeli vizsgálat. 3. Junius 26-án délután 3 órakor: Zene- és énekvizsga Pischinger Alajos és Langz János tanáéok alatt. Tornavizsga Szidanits Ferencz tanár alatt. Természet-ismeretekből vizsgál Rybár István tanár. 4. Junius 27-én délelött 9 órakor: Gyakorlati képesítő vizsgálatok. 5. Junius 27-én délután 3 órakor: Rajzvizsgálat Löschinger Zsigmond tanár alatt. Szám-tanból, valamint magyar nyelvtanból és irodalomból vizsgál: dr. Berényi Salamon tanár. 6. Junius 28-án délelött 9—12-ig és délután 3—6-ig: Szóbeli képesítő vizsgálatok. E vizsgálatokra az egyesület tagjai, valamint az intézet iránt érdeklődő szakértő közönség ezennel meghivatnak. Budapest, 1884. junius hóban.

A z elnök ség.

— Egy joghallgató, ki magyar, német és francia nyelven oktatást adni képes és mint nevelő több év óta a fővárosban működött alkalmázást keres. Bővebb értesítést ad a lap kiadóhivatala

— Egy templomszolga, 28 éves, nő, állást keres. Felkértnak, azon izr. hitközségek, a hol ilyen állomás megüresedett, ez ügyre vonatkozó leveleiket Bein Lajos urhoz Buly. czim alá intézni.

Szerkesztői üzenetek.

D. H. urnak, Pozsony A lapokat rendeltetési helyükre elküldtük. Figyelmeztetése nélkül is tettük volna, mert lapunkat fennállása óta mindenkinek megküldjük, a ki vagy közvetve, vagy közvetlenül érintve van benne. Hetenkint körülbelül 200 tiszteletpéldány jár az ország jelesebb férfaihoz és azonfelül számos ingyenpéldányt is küldünk szét oda, a hol szükséges.

Szende, Mezőtúr. A választásról szóló tudósítása már több fővárosi lapban is megjelent s így többé nem aktuális érdekü.

R. Sz. urnak, Pécs. Szomorú! Rá érünk arra még.

Magyar, Szerajevo. A társzarovatban majd közöljük. Egyelőre lehetetlen.

Singer, Kovács, Kis, Nagy, Szakáll vagy más polgári neve használjon.

P. P. urnak, Budapest. A cikket megkaptuk, de nem volt közölhető.

